

Sosiaali- ja terveystoimikunnan lausuntopyyntö HE 126/2020 vp

Lausunnon antamiselle annettu määräaika

Sosiaali- ja terveystoimikunta on toimittanut Oulun kaupungin kirjaamoon lausuntopyynnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (rajoituslaki) 4 ja 6 §:n muuttamisesta. Lausuntopyyntö on toimitettu sähköpostitse kirjaamoon 16.9.2020 kello 10.32 ja kirjallisen lausunnon määräaika on 17.9.2020 kello 14.00. Aikaa lausunnon laatimiselle on siis annettu 27,5 tuntia, mikä on liian vähän minkään lain valmistelua koskevan asian- tuntijalausunnon huolelliselle laatimiselle, varsinkaan, kun muutoksen kohteena olevat lainkohdat ovat olleet voimassa yli neljä vuotta eikä asia valmisteluaineiston perusteella ole lainkaan kiireellinen tai yllättävä.

Kunnan tai kuntayhtymän omistaman yhtiön investoinnit

Lausunnon antaja kannattaa lain 4 §:ään esitettyä muutosta ja pitää perusteltuna lain tarkoituksen toteutumisen kannalta, että kunnan ja kuntayhtymän omistaman yhtiön investoinnit rinnastuvat poikkeuslupan osalta kuntien tai kuntayhtymien investointeihin.

6 §. Lain vastaisen sopimuksen sitomattomuus

Lausunnon antaja vastustaa rajoituslain 6 §:ään esitettyjä muutoksia seuraavilla perusteilla:

Hallituksen esityksen mukaan kiinteistöleasing-rahoitusta tarjoavat rahoituslaitokset ovat ilmaisseet huolensa siitä, että kiinteistö jäisi heille, jos tuleva palvelun järjestäjä toteaisikin rakentamisen tapahtuneen rajoituslain vastaisesti. Esityksen mukaan investointeihin voisi olla vaikeuksia saada rahoitusta, mikäli rahoittajat eivät halua ottaa taloudellista riskiä siitä, että kiinteistö voisi jäädä rahoittajalle ja sen vuoksi vastuu lain noudattamisesta tulevaisuudessa sopimuksissa ollaan laittamassa yksinomaan kuntien vastuulle. Hallituksen esityksessä tätä perustellaan seuraavasti:

” vastuu kytkeytyy kunnan, kuntayhtymän tai niiden omistaman yhtiön toimintaa, ei esitys ole kohtuuton myöskään niiden näkökulmasta. Rahoituslaitoksella ei ole samoja tietoja kuin kunnalla, kuntayhtymällä tai niiden yhtiöillä, joten niiden vastuulle ei voida jättää sopimusriskejä. ”

Suomessa on 310 kuntaa, joiden väkiluku vaihtelee 88 henkilöstä 653 835 henkilöön. Se tarkoittaa myös sitä, että kuntien työntekijöiden lukumäärä, hallintokoneistojen kokoonpano, tehokkuus ja käytettävissä olevat resurssit vaihtelevat hyvin suuresti kunnasta riippuen, eikä kaikilla kunnilla ole keskenään samoja tietoja, aikaa tai sopimusoikeudellista osaamista ja

asiantuntemusta. Kuntien kanssa toimivat rahoituslaitokset sen sijaan ovat pääasiassa isoja toimijoita, joilla on erittäin kattava asiantuntijuus ja pitkä kokemus rahoitussopimusten tekemisestä myös kuntien kanssa.

On vaikea arvioida, että mitä tietoja kunnilla on, mitkä hallituksen esityksen mukaan puuttuvat rahoittajilta. Rajoituslaki on ollut voimassa yli neljä vuotta ja sekä kunnat että niiden kanssa toimivat rahoituslaitokset ovat saaneet toimia yhtä kauan rahoitusmarkkinoilla rajoituslain voimassa ollessa. Ne ovat tasavertaisia ja yhtä kokeneita toimijoita tällä alueella eikä niiden välillä vallitse minkäänlaista tiedollista epätasa-arvoa, mihin pitäisi puuttua ainakaan kuntien taloudellista vastuuta sopimusriskeistä entisestään lisäämällä.

Rajoituslain nykyinen muotoilu ei estä tai vaikeuta rahoitussopimusten syntymistä jatkossa, sillä osapuolten vastuusta sopimuksen velvoitteista mahdollisessa maakunnan väliintulossa voidaan sopia rahoitussopimuksessa aivan normaalisti ilman uutta lainsäädäntöä. Normaalien vahingonkorvaussääntöjen mukaan huolimattomuudella, esimerkiksi lain vastaisella toiminnalla, sopimuskumppanille aiheutetut vahingot on korvattava ja näin ollen rahoitussopimuksen ehtojen vastaisesti toiminut osapuoli pääsääntöisesti vastaa aiheutuneesta vahingosta ilman, että siitä tulee erikseen säätää lailla.

Lisäksi hallituksen esityksen tekstin perusteella vastuu rajoituslain noudattamatta jättämisestä johtuvasta sopimuksen mitättömyydestä kuuluu kunnalle tai kuntayhtymälle kaikissa tapauksissa, siis myös irtisanomisehdon puuttumistilanteissa, vaikka ehdotetun lakitekstin mukaan vastuu koskisi vain rakennushankkeen poikkeusluvan hakematta jättämisessä tai poikkeuslupaehtojen noudattamatta jättämisessä. Tästä voi aiheutua myöhemmin tulkinnallisia ongelmia ja se pitäisi ottaa huomioon esitystekstissä, mikäli muutosehdotus jää pysyväksi.

Toimeksi saaneena

Santeri Lindholm
lakimies
Oulun kaupunki
Puh. 0406152350
santeri.lindholm@ouka.fi